

Іван ЛУЧКА
асистент кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
luchka.ivan@gmail.com

ВІД 1 КЛАСУ НУШ ДО ПРОФІЛЬНОЇ СТАРШОЇ ШКОЛИ: УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕРЕРВНОЮ ОСВІТНЬОЮ ТРАЄКТОРІЄЮ УЧНЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ВИКЛИК ДЛЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗАКЛАДУ

Запланований на 2027 рік повномасштабний перехід до профільного навчання у старшій школі, коли перше покоління учнів, які розпочали навчання за стандартами НУШ, досягне 10-го класу, ставить принципово нові вимоги не лише перед педагогами, але й перед адміністрацією закладів освіти. Ключовим викликом стає не стільки технічне впровадження нових навчальних планів для 10-11 класів, скільки стратегічна потреба у створенні цілісної, управлінсько вивіреної системи супроводу учня з 1-го по 12-й клас. Метою цієї статті є окреслення основних напрямів управлінської діяльності адміністрації школи, спрямованої на побудову та реалізацію безперервної освітньої траєкторії кожної дитини, що є запорукою успішної та усвідомленої профілізації.

1. Від моноліту до траєкторії: переорієнтація управлінської парадигми.

НУШ заклала фундамент індивідуалізації на ранніх етапах навчання через компетентнісний підхід та формування ключових навичок. Завданням адміністрації на наступному етапі є інституціалізація цих початків, трансформація їх у системний механізм. Управління більше не може зводитися до адміністрування єдиного для всіх навчального процесу. Воно має стати координацією множини індивідуальних освітніх маршрутів.

Практичним інструментом цього є впровадження системи «Освітнє портфоліо учня» в електронному форматі, яке починає формуватися ще з початкової школи та набуває конкретних рис у середній ланці (5-9 класи). Це не лише збірка творчих робіт, а структурована база даних, яка фіксує: академічні успіхи, результати участі в олімпіадах та конкурсах, відгуки про проходження онлайн-курсів, рефлексію щодо власних інтересів та досягнень, результати профорієнтаційної діагностики. Для адміністрації це інструмент стратегічного планування: аналіз агрегованих даних портфоліо дозволяє прогнозувати соціальний попит на конкретні профілі, почати готувати кадрові та матеріальні ресурси тощо. Даний інструмент відповідає вимогам індивідуалізації, закладеним у державному стандарті початкової освіти та логіці розвитку освітньої політики.

2. Наставництво як інститут психолого-педагогічного супроводу та комунікаційний хаб.

Безперервність траєкторії забезпечується не документами, а стосунками. Тому другим критично важливим управлінським рішенням має стати створення інституту шкільного наставництва (тьюторства). Наставник (це може бути один з уповноважених вчителів, психолог або спеціально призначений тьютор) супроводжує групу учнів протягом усієї середньої школи.

Його ключові завдання з управлінської точки зору:

- Рефлексія та планування. Допомога учневі у аналізі наповнення освітнього портфолію, формуванні особистісних та навчальних цілей.
- Комунікація з сім'єю. Системне та проактивне інформування батьків не про успішність, а про тенденції розвитку їхньої дитини. Наставник стає основною контактною особою, яка пояснює логіку переходу від середньої ланки до профілю, розкриває можливості та обмеження.
- «Переклад» освітніх можливостей. Знайомство учнів 8-9 класів не лише з переліком профілів школи, але й з їхнім реальним наповненням через зустрічі з учителями-предметниками старшої школи, студентами, представниками професій та ін. Цей підхід відображає сучасні тенденції педагогіки, спрямовані на зближення навчання з життєвими та професійними контекстами.

3. Мережева інтеграція та подолання територіальних обмежень: роль керівника в координації ресурсів.

Об'єктивною перешкодою для вільного вибору профілю є нерівномірний розподіл освітніх ресурсів. Адміністрація закладу не може змінити цей факт, але може стати активним учасником у створенні мережевої освітньої карти регіону.

Управлінські ініціативи на цьому рівні:

- Кластеризація. Ініціювання угод між школами територіальної громади про профільну спеціалізацію. Одна школа розвиває гуманітарний профіль, інша – STEM, третя – художньо-естетичний тощо. Це дозволяє концентрувати ресурси та забезпечувати якість.
- Логістика та інфраструктура. Організація (разом з органами місцевого самоврядування) транспортного супроводу для учнів або розробка розкладу, що враховує міжшкільні переміщення.
- Впровадження моделей змішаного навчання (blended learning). Для окремих профільних курсів запрошення найкращих учителів-методистів регіону для проведення очних модулів (на базі ресурсного центру), комбінованих з дистанційними курсами та проектною роботою у школі учня. Подібні моделі знаходять підтримку в сучасних європейських освітніх дослідженнях як спосіб підвищення ефективності та доступності освіти.

4. Розширення освітнього простору: інтеграція неформальної та дистанційної складових.

Сучасна профільна школа не може обмежуватися рамками формальної програми. Завдання адміністрації – легалізувати та інтегрувати зовнішні ресурси в освітню траєкторію.

Акредитація результатів неформальної освіти: запровадження механізму зарахування (у вигляді вибіркового кредиту або відміток у додатку до атестата) завершених онлайн-курсів, результатів участі у наукових співтовариствах або громадських проєктах.

Створення шкільного ІТ-хабу: організація на базі закладу технічно обладнаного простору з відповідним методичним супроводом для учнів, які обирають дистанційні курси як частину свого профілю.

Партнерства з позашкільними закладами: системна співпраця з центрами дитячої та юнацької творчості, бібліотеками, музеями, що надає учням доступ до унікального обладнання та експертів. Цей напрям відкриває широкі можливості для реалізації положень Закону про повну загальну середню освіту щодо гнучкості навчальних програм.

Отже, підготовка до 2027 року вимагає від адміністрації закладу освіти перейти від тактики очікування нормативних інструкцій до стратегії активного конструювання освітнього майбутнього своїх учнів. Ключем до успіху є розуміння, що профільна старша школа починається не у 10-му класі, а в моменті, коли дитина першого класу НУШ робить свій перший вибір у навчанні. Управління безперервною освітньою траєкторією через портфоліо, наставництво, мережеву інтеграцію та розширення освітнього простору – це нова управлінська реальність. Директор та його команда мають стати архітекторами освітнього середовища, де кожен учень має можливість, ресурси та супровід для усвідомленого конструювання власного шляху – від першого дня в школі до вибору професії. Цей підхід цілком узгоджується з концептуальними засадами майбутньої профільної школи, що базуються на принципах особистісного розвитку та соціальної справедливості.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

2. Державний стандарт початкової освіти : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лют. 2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

3. Хоменко, І. В. Тьюторський супровід у загальноосвітньому навчальному закладі: теорія та практика : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2021. 215 с.